

מזת יקזת הכרשה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגאון רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מתיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

נצול שואה שמתהלך כגבורת ה'

שבת נחמו נקראת על שם נבואת ישעיה הנביא שהתנבא על כל הטוב שעתידי הבורא לעשות עמנו מרב אהבתו אלינו, ודוקא כל הקשי שהיה לנו בגלות יהפך לששון ושמחה, וזה גם בכלליות וגם בפרטיות, שכאשר מתחזקת אצלנו האמונה בקב"ה שעתידי לגאול אותנו ולהטיב לנו עד מאד, אנו מתחזקים גם בקשיים הפרטיים שעוברים על כל אחד ואחד, שבודאי יהיו לנו ימים טובים וישועות פרטיות שנראה בעינינו.

וכבר בימינו, אנו רואים שהקב"ה קבץ נדיחי ישראל לארץ הקדש, ולמרות שאמות העולם מנסים בכל עת ובכל שעה להשמידנו, ה' שומר עלינו ופורש עלינו את ספת שלמה.

ונביא כאן מעשה נפלא שהגיע לידי המערכת:

ביום שישי האחרון ערב שבת חזון, נסעתי באחד מקלי התחבורה בירושלים עיר הקדש, באחת התחנות עלה יהודי מבגה ואני כמובן פניתי לו את מקומי שהיה קרוב לפתח, ונכנסתי למושב הפנימי.

לפתע הבחנתי על ידו של היהודי, את המספר שחרטו הנאצים הארורים ימ"ש ליהודים בשואה, מיד פניתי אליו ושאלתי באיזה מחנה בשואה הוא היה, הוא הזדקף ואמר באיזה מחנה היית? אני

<<

לקח מהפרשה

כמה קשר יש לך עם הבורא?

שבר גאון" (משלי טז) ובוה טעה בר כוכבא. אולם כאשר אדם יודע למנף את הקשי ולקנות דרכו קרבת ה', ולבקש מה' בהרגשה של תלות בבורא לבד, אזי ה' שומע לתפלתו ומחיש את ישועתו.

וזה היסוד של בית המקדש שנקרא בית תפלה, כאשר אדם בא לבית המקדש, הוא לא משריף יהבו על שום סגולה ועל שום דבר בלעדי הבורא, הוא

יודע שרק ה' יכול להושיע אותו, ותפלה זו חביבה מאוד לפי הבורא.

וזה הייתה גדלתה של חנה אם שמואל, שבאה למושכן עם לב טהור עם הכנעה לפני ה', עם ידיעה שרק ה' יכול לעזור לה, והקב"ה חשב מאד את תפלתה וקבע את תפילת שמו"ע שאנו מתפללים בכל יום כדגמת תפלתה של חנה, ללמדנו תפלה של יהודי שבאה מתוך לב נשבר מה!.

נמצינו למדים שכל שנרבה בתפלה לפני ה' בשפה שלנו על כל משאלות לבנו ועל כל צרכנו, נקנה בנפשנו קרבת לה', שמצפה לתפלתו של צדיקים ולכל מי שהולך בדרך, שנהיה עמו בקשה ובקש על כל צרכנו.

ולפעמים אדם מצפה ומיחל לישועה כל שהיא, כגון שהוא מצפה לילדים או <<

פרשתנו פרשת ואתחנן, חלה תמיד אחרי תשעה באב, בזמן שה' מנחמנו, וכל פלה מלאה בהתיקות, באמונה ובטחון ובאהבה הדדית שלנו עם ה' יתברך אהבה שאין לה גבולות. כמו שכתוב: 'כי אל רחום ה' אלקינו לא ירפה וגו', כי מי גוי גדול... פה' אלהינו בכל קראנו אליו'. וכן פרשת שמע ישראל, שכלה מלאה באהבת ה' נאמרה בפרשתנו, ועוד פסוקים לרב.

אחרי ארבעים שנה שמלשה רבנו רועה את כלל ישראל במדבר, משה נותן לכלל ישראל צידה לדרך - קרבת ה' שזכיתם לה במדבר - שראיתם את

השגחת ה' ואהבתו אליכם, ואת חסדיו המרבים שנתן לכם מן לאכול ומים לשתיית ועניי כבוד וכל טוב, קרבה זו תלוה אתכם גם בארץ ישראל.

וזה היסוד של תפלה, שנדע שה' קרוב אלינו מאד ומצפה לשמוע את קולנו, ושום תפלה לא שבה ריקם, לכל אחד ואחד יש במשך החיים זמנים של קשי, וצריך לזכר שכל קשי, זה קריאה מהקב"ה שנתקרב אליו יותר, ובקש ממנו בהכנעה וענוה.

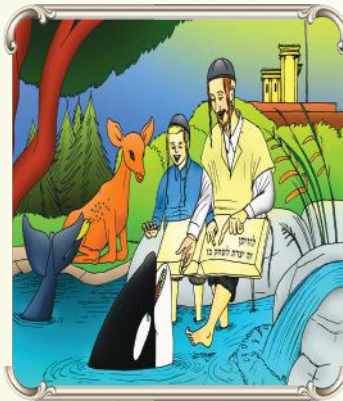
כאשר אדם מצליח בכל דרכיו, הוא בסכנה גדולה מאד, כי הוא עלול לחשב שהוא מנהל את עצמו, וכביכול הוא מסתדר בלי ה' חלילה, ועל זה אמר שלמה חכמינו "לפני

ה' רוצה שנגעשה עסק מכל הטוב שהוא נותן לנו, ונתן שיר ושבח לשמו יתברך, וזה תכלית למוד התורה הקדושה, ולפיכך דרשו חז"ל את מצות 'ודברת בם' שנאמרה בקריאת שמע על התורה הקדושה, ולפי פשוטו של מקרא הפסוק עוסק באהבת ה', היות ששניהם עולים בקנה אחד, שכאשר אנו מתבוננים בתורה ורואים את אהבת ה' וקרבתו אלינו, אנו מתמלאים באהבה אליו יתברך.

כמו שכתב הב"ח (טור או"ח מז) וזה לשונו: "על מה אבדה הארץ על עיזכם את תורתו ואמרו חז"ל שלא ברכו בתורה תחלה - שלא עסקו בתורה כי אם לצורך הדברים הגשמיים, להנאתם, לידע הדינים לצורך משא ומתן, גם להתגאות להראות חכמתם, ולא נתכוננו להתעצם ולהתדבק בקדש ורוחניות התורה, ואם היו עוסקים בתורה על הכונה הזאת, היו המה מרכבה והיכל לשכינה, שהיתה השכינה ממש בקרבם"

ה' מצפה שבכל מקום שאנו הולכים נדבר מה', נודה לו ונבקש ממנו, וזו היתה דרכם של אבותינו מעולם, כמו שהאריכו חז"ל שאברהם נטע אש"ל וקרא שם בשם ה' - שאמר לכלם יש ה' בעולם, והוא מביא לנו אכל, וזה יסוד המצוות, מצוה מלשון צות שנדבק בבורא על ידי המצוות, וזה יסוד הקשר שבתפלין ובציצית, שנהיה קשורים לבורא.

ולפיכך נצטוינו להניח תפלין פנגד הלב והמח, שנתבונן על הלב והמח שפועלים, וכן על שאר האיברים שפועלים פראוי, וכן מצוות מזוזה שנתכבה אף היא בפרשתנו, מזכירה לנו שבכל מקום ה' עמנו - בשבתך בביתך ובכלתך בדרך.

כאשר אנו יוצאים עם המשפחה ורואים את פלאי הבריאה, זה הזמן להחזיר אמונה

ובכך אמרו חז"ל (ברכות ס.) שהנכנס לעיר והיוצא מהעיר צריך לומר 'מודה אני לפניך שהוצאתני מהפרך ושהכנסת אותי לפרך', כל המצוות התפלות והברכות נועדו להזכיר לנו בכל עת שלא נשקע בעולם הזה, אלא נדע שאנו קשורים לבורא, שנדבר אתו על כל צרכנו, שנודה לו על כל הטוב, ונבקש ממנו על מה שחסר לנו.

גם כשאנו עושים מצוות או לומדים תורה, נעשה עסק מ'נותן התורה והמצוה על המצוות' ולא נהיה שקועים במעשים טכניים בלבד.

ובתור שגיררים של הבורא בעולם הזה, נחפש כיצד להאיר את קרבת ה' - לנו ולמשפחתנו ולכל הסובבים אותנו, כמו שנאמר בפרשתנו "ואמרת לבנה עבדים היינו לפרעה במצרים, ויתן ה' אותות ומופתים גדולים ורעים במצרים. ואותנו הוציא משם למען הביא אותנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו."

בכל מעשה שאנו עושים, נחיה את קרבת ה' ואהבתו אלינו. כאשר אנו יוצאים עם המשפחה ורואים את פלאי הבריאה, זה הזמן להחזיר אמונה להתפעל ולומר: ילדים יקרים! איזה עולם יפה ה' ברא לכבודינו, איזה בריאות נפלאות, ה' אוהב אותנו, ה' שמח שאנו מתבוננים בכל זה ומודים ומתהללים לשמו.

לזווג או לפרנסה, ובזמן זה האדם נשבר בקרבו ומרגיש שהוא לא יכול לעשות כלום לישועתו, וזה מהקב"ה בכדי להביא לאדם תלות גמורה בו יתברך. 'תפלה' מלשון 'תפל' - שאדם מרגיש תפל בשפלות והכנעה גמורה לפני הבורא, והקב"ה שמח לשמוע תפלה כזו, כמו שנאמר 'לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה'. וכשם שבמבחן מי שמעתיק נפסל, כך בזמן שהקב"ה בוחן את האדם ושולח לו קשיים, אסור להעתיק אלא לבקש מהקב"ה במלים שלנו מלים שיוצאות מהלב.

בזמן שהיתה גזרה ותלמידי ישיבת ראדין התכנסו לומר תהלים, נכנס לפתע החפץ חיים לבית המדרש, דפק על הבימה ואמר עכשו ראינו בתהלים איך דוד המלך התפלל בעת צרה, וכעת נסגור את התהלים ונבקש מהקב"ה במלים שלנו שיחוס ויחמל עלינו.

לא חסר על מה לבקש, ה' נתן לנו כח בפה ולמה שלא ננצל אותו ונאמר: 'בזונו של עולם, אני מודה לך על כל הטוב שאתה מרעיף עלי, על

הקשי ששלחת לי, כי כך אני מרגיש קרוב אליך ותלוי בך. אני מבקש ממך שאני ובני ביתי נחיה חיים טובים וארפים בשלום ובבריאות, שנוקה לעבד אותך בהרחבה. שנוקה כל כלל ישראל להתקרב אליך לשוב אליך בתשובה שלמה, שלא יהיה נזק וצער לשום יהודי, שיהיו לנו חיים טובים בעולם הזה ובעולם הבא, אנא תגאל את כלל ישראל מהגלות! וכן הלאה לבקש ולבקש במלים שלנו.

וחלק מהתפלה זה הודאה, שנודה לקב"ה על כל הטוב שיש לנו, ומתוך כך נבוא לאהבת ה', כמו

שנצטוינו בהמשך הפרשה בפרשת 'שמע ישראל' על מצות אהבת ה', ה' מצפה מאתנו כבניו שנחיה אותו בכל עת ובכל שעה, בשבתנו בביתנו ובכלתנו בדרך, וכאשר אדם חי בהרגשה זו הוא חי חיי עולם הבא כבר בעולם הזה, ועל זה נתקנו הרבה מהמצוות וכן מהברכות - שנהיה קרובים לבורא, וכפי שכתב ספר חסידים (סימן מז) 'ויכשהוא מברך על הפרות, יבון לבו לשם בוראו, אשר הפליא חסדו עמו, ונתן לו הפרות או הלחם להנות מהם.

בימים אלו שאנו נמצאים בבית, זה זמן להחזיר אמונה בכל ברכה, וכן לומר על כל דבר כמה טוב הקב"ה, שנתן לנו לאכול ולנפוש, ואנו לא נמצאים תחת אימים של טילים. בשבוע האחרון היתה לנו - יושבי ארץ הקדש קריאה של חבה מהקב"ה - 'תראו כמה אני שומר ומגן עליכם מרב אהבתי אליכם'.

בימינו שהערכים הארורים ימח שמם, מחפשים בכל דרך להרוג יהודים בכל אתר ואתר, והקב"ה מפר את עצתם פעם אחר פעם, עלינו להודות ולהלל לשמו יתברך, ממש כבזמן מרדכי ואסתר שגם שם הפל היה נראה כבדרך הטבע, ברם מרדכי ואסתר השפילו שבורא כל העולמים מסבב את כל הסבות, בכדי להציל את עמו.

אסור לנו לשבור את הכלים ולהוציא את הכעסים, אדרבה עלינו לדעת שכעת ה' בוחן אותנו, דוקא בזמן של הקשי אנו יכולים לקנות עולם הבא, וכמאמר חז"ל (ע"ז יז.) 'יש קונה עולמו בשעה אחת'.

וכבר ידוע מעשים מגדולי ישראל, שבזמן שנפגם להם האתרוג על ידי אחד מבני הבית, למרות שהם צפו זמן רב לאתרוג שלא היה מצוי במקומם, הם לא כעסו, אדרבה הם אמרו הקב"ה שצונו על מצות אתרוג הוא שצונו לא לכעוס!

כאשר יש לנו קשי לא נאבד עשתונות, אדרבא נאסף את בני המשפחה ונאמר להם, 'כעת ה' בוחן אותנו, ה' מצפה שנתגבר, שלא נכעס, אדרבה שנקנה הכנעה מוסר ההצלחה, שלא נאשים את מי שעשה את הטעות, אלא נתקו ונרומם את עצמנו, ונכריז כלנו יחד, ה' אנהנו אוהבים אותך אנו מודים לך על הקשי! וכאשר בני הבית רואים הנהגה שכזו זה חודר להם לעצמות, הרבה יותר מלמוד בספרי מוסר.

א. בימים אלו שהקב"ה מנחם אותנו, אנו זוכים לקרבת ה' גדולה מאד, ובפרט בט"ו באב שאמרו חז"ל שלא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכפורים, ואפשר לכאר שכאשר נכנס אב ממצעין בשמחה, וכאשר אסור לאדם להרבות שמחה, לפתע נכנס בו רצון עז להיות שמח ביותר, וכענין מים גנובים ימתקו (משלי ט).

וסבת מעוט השמחה מחמת שבכל עת אנו לא שמחים בחלקנו הטוב ומאשימים את האחרים בחסרונות שלנו, וכן עיננו צרה בטוב של האלת חלילה, וכאשר אנו שמחים בחלקנו הטוב, אנו בשלום עם כלם, וזה היסוד של ט"ו באב שהתרו שבטים לבוא זה בזה, וכן שבט בנימין התר לבוא בקהל, היות שכאשר אדם שמח בחלקו הטוב הוא שמח גם בטוב שבזולתו.

ב. בימים אלו שיוצאים לימי בין הזמנים זה המבחן האמיתי - בתוך הבית, כאשר התכנית שתכננו מתקלקלת, או שאחד מבני הבית לא עשה את המטל עליו, או שנגרם לנו נזק על ידי אחד הילדים וכדו',

פנינים מצויירים

מוציאים כל אבר ואבר ומפרטים את כל חסדי ה', לדגמא, ה'חלב' זה הודאה על הדברים הרפים והגמישים בגופנו, כדגמת הסחוס ששומר על העצמות שלא ישחקו זה בזה, ועוד פרטי פרטים. וכאשר מתבוננים בכל זה, מגיעים לאהבת ה'.

ולפיכך דוד מלכנו ושלמה חכמנו, הם היסודות של בית המקדש, כי הם הכניסו את הדעת של בית המקדש. וכמו שאמרו חז"ל 'כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית המקדש בימיו'. וכן אמר הקב"ה לדוד: 'טוב לי יום שאתה עוסק בתורה, יותר מאלף עולות שעתיד שלמה בנה להקריב, היות שדוד

מצא בלמוד את הקב"ה.

כמה ראוי לנו להתבונן בכל עת בכל הטוב שיש לנו, להסתובב בלילה בין המטות של הילדים ולהודות על ההלומים הנפלאים שהבורא חנן אותנו, ולחשב על האשה שה' נתן לנו, שכל הטוב שיש לנו בזה ובבא הכל שלה ובזכותה. וכמו שאמר רבי עקיבא לתלמידיו: 'שלי ושלכם שלה הוא'. ולהתמלא בהפרת הטוב לבורא ולבני ביתינו וחברנו ולשמוח בכל הטוב, ועל ידי כן הקטטות לא ימצאו מקום בלבנו, אלא אדרבה נהיה מאשרים כל ימינו, אמן ואמן.

התורה מצוה אותנו בקריאת שמע, לזכר את כל הטוב שיש לנו, ולאהבה את הבורא יתברך שמיטיב עמנו בכל עת. ונצטוונו על התפלין והמזוזה ועל קריאת שמע ולמוד התורה בכל עת - למוד שמביאנו לאהבת ה' ויראתו. היות שבטבע האדם להתבונן תמיד במה שחסר לו, ברם כאשר נתבונן בכל הטוב שיש לנו נבוא לאהבת ה' ולשמחה בכל הטוב, ולא נהיה ממורמרים ונרגזים.

וזה ענין התפלין, שאנו מניחים כנגד הלב שפועל ומזרים דם טוב ומחומצן לכל אברי גופנו. וכן מניחים על הראש כנגד המוח, להודות על המוח הנפלא שמכיל

בתוכו מלאידי תאים, ואוגר בתוכו את החמר החשוב ביותר לאדם למשך שנים רבות.

ולפיכך בתפלין של ראש ישנם ארבעה בתים נפרדים, ללמדנו שנודה על שהתאים שבמחננו נפרדים ואינם נפרצים, שחלילה אם תא אחד נפרץ האדם משתבש רח"ל.

וזה הנה בית המקדש - מקום של השראת השכינה, שחיו בכל עבודה את אהבת ה'. שכאשר היו זורקים את הדם, היו מודים על הדם שזורם בגופנו בכל אבר ואבר, וכן שהגוף מקבל את הדם והדם לא בורח, וזה מצות קבלת הדם בכלי. והיו

פיצד זוכים להדבק בקב"ה?

"ואתם הדבקים בה' אלקיכם כלכם היום"

"וכי אפשר לדבק בשכינה והא פתיב כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא? אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם, והעושה פרקמטיא לתלמיד חכם, והמהנה תלמיד חכם, מעלה עליו הפתוב פאלו מדבק בשכינה" (כתובות קיא).

ובאור הדברים - שכשאתם מקבל את דרך התלמידי חכמים והצדיקים, אזי הוא מקבל מהם דעת, פיצד לעבד את הקב"ה בדבקות של אהבה הנובעת מהפכה בגדל חסדיו המרבים שעמנו, וכן הוא מעדן את מדותיו לטובה, ובה הוא דבק בקב"ה שכלו חסד ורחמים.

חמרת ההתרכבות על הזולת

"ויצא אתכם מכור הברזל ממצרים"

צריך באור למה נקרא מצרים כור הברזל? ונראה לבאר על פי מה דאיתא בפסיקתא שבני לאה היו מזלזלים בבני השפחות

הלחישה שלו, שדומה להמתקת סוד, אזי הוא מתפלל מעומקא דלבא.

תחית המתים בימנו

"חיים כלכם היום"

איתא בגמרא בסנהדרין (צ:): "מה היום כלכם קימין אף לעולם הבא כלכם קימין, מפאן רמז לתחית המתים מן התורה". הנה תחית המתים זה חדוש נפלא שהקב"ה יעשה יש מאין, ובכדי לזכות להאמין בכך בצורה מוחשית, צריך להתבונן בנפלאות שהקב"ה עושה ביום יום, כהורדת גשמים, רפואת חולים ועוד הנדבאים, וכן הוא מקיץ הנרדמים - שהשינה היא מעין המיתה, ועל ידי זה נאמין גם כמה שאנו לא רואים בחוש.

וכן נציר בעינינו את הפלא שיהיה בתחית המתים מתוך אמונה מוחשית בתחית המתים, וזה למוד גדול בשבילנו שגלה בדרכיו של הקב"ה, והעודד אנשים קשיי יום ונאיר פנים לכלם, ועל ידי זה נשיב להם את חיותם, מכיון שהשמחה זה החיים של האדם.

עצה נפלאה לתפלה בכונה

"כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו בה' אלקינו בכל קראנו אליו"

צריך באור מדוע נאמר קרובים בלשון רבים? ובירושלמי פרש בזה שהקב"ה קרוב אלינו בכל מיני קרבות - שהגם שהקב"ה יושב בשמים הוא מאזין לתפלותינו בארץ, כמו שכתוב "תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו" - כאדם המשיח באזן חבירו והוא שומע, וכי יש לה אלוה גדול מזה שהוא קרוב לבריותיו כפה לאזן, וזה חזק עצום לתפלה בכונה - שכשאתם מתבונן שהקב"ה מטה אזן לשמוע את

המשך הסיפור מעמוד א'

כבר קרוב לגיל מאה אני הולך ברגלי ונוסע בתחבורה צבורית.

שמעתי את דבריו והתפעלתי מאד, הרגשתי שה' שלח לי את היהודי היקר הזה דוקא בערב שבת חזון, בכדי שזכור שגם בתקף הגלות וקשי השעבוד, ה' עמנו והוא עתיד להטיב עמנו עוד ועוד ולהנחם מאויבינו, ובקרוב ממש נזכה שיקים בנו דבריו של ישעיה הנביא "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר".

והייתי בפתל המערבי לפני שהורדנים כבשו אותם, גרתי בסמיכות לפתל ובזמן שהפורעים הערבים השתלטו על ירושלים, נשלחתי לשבי בירדן, אחר כך שחררתי וזכיתי להיות מהמגינים על ארץ הקדש בעוד כמה מקומות.

וכעת אני הולך לפתל המערבי לקונו על חרבן בית המקדש ועל החרבן הפרטי שעברתי אני ועוד יהודים רבים, ויחד עם זה אני מודה לקב"ה שברב רחמיו נתן לי כחות, שלמרות שאני

עברתי את כל השואה מתחלתה ועד סופה, הייתי בחמש מחנות ואף בצעדת המוות, והקב"ה ברב רחמיו שמר עלי בכל עת, ראיתי את המוות מול העיניים פעמים רבות והרגשתי איד ה' גור עלי חיים בכל פעם מחדש.

גדלתי בפולין ולפני השואה אבי לקח אותי לאדמו"ר הקדוש ציון מבאבוב זיע"א והוא ברח אותי לחיים טובים וארמים, אחרי כל מה שעברתי בשואה, זכיתי לעלות לארץ הקדש